

Kepan lausunto
21.3.2012

Tulevaisuuden perusopetus – valtakunnalliset tavoitteet ja tuntijako

Kiitämme opetus- ja kulttuuriministeriötä mahdollisuudesta kommentoida perusopetuksen tuntijakoa ja valtakunnallisia tavoitteita koskevaa ehdotusta.

Ehdotus nostaa mielestämme esille monia hyviä painotuksia. Hallitusohjelman mukaisesti siinä esitetään vahvistusta koulujen yhteiskunnalliseen ja arvokasvatukseen sekä halutaan tukea ympäristökasvatuksen asemaa. Ehdotuksessa ympäristökasvatus kytketään kestävästä kehityksestä käsitteeseen, jonka katsotaan sisältävän paitsi ekologisen myös taloudellisen ja sosiaalis-kulttuurisen kehityksen (s. 35).

Ehdotuksen tavoitteessa (2§) toivoisi kuitenkin vahvemmin tarjoavan aineksia, ärsykeitä ja selitysmalleja globalisaation hallintaan. Eriarvoistumisen ja köyhyyden lisääntyminen, kansainväliset kriisit sekä kasvavat vaatimukset ihmisoikeuksien ja ihmisarvoisen elämän toteutumiseksi haastavat arvioimaan maiden välisiä, alueellisia ja kansainvälisiä sopimuksia sekä keskinäistä taakanjakoa yhteisten ongelmien, kuten ilmastonmuutoksen ratkaisemiseksi. Eri intressien yhteensovittaminen ja yhteistyön pelisääntöjen sopiminen perustuvat vääjäämättä periaatteelliseen keskusteluun oikeudenmukaisuudesta, joka on kansainvälisen globalisaatio- ja kehityskeskustelun ytimessä. Suvaitsevaisuuden sijasta toivomme ehdotuksessa käytettävän asiayhteydestä riippuen termejä yhdenvertaisuus, ihmisoikeudet / ihmisoikeuskasvatus, globaalikasvatus tai kulttuurien välinen ymmärrys.

Esityksen mukaan opetuksella tuetaan lasten ja nuorten kasvua aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä luodaan edellytyksiä toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa (2§). Toivomme, että tämän tavoitteen osalta yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen merkitystä avataan siten, että myös kansalaisvaikuttaminen ja omien valintojen vaikutusten ymmärtäminen nousevat esille. Järjestöt tarjoavat tietoa ja kokemuksia erilaisista vaikuttamisen tavoista sekä tukevat kasvua ihmisyyteen ja aktiiviseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Toivomme, että tuntijakoesitys kannustaa kouluja tiiviiseen yhteistyöhön kansalaisjärjestöjen kanssa ja tukee hallitusohjelman linjausta luoda kansalaisjärjestöille entistä avoimempia mahdollisuuksia esitellä toimintaansa kouluissa.

Oppiaineiden välisen yhteistyön vahvistaminen on kannatettava ehdotus, joka parhaimmillaan tukee tärkeiden aihekokonaisuuksien kuten elämänhallinnan, demokratian, ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden sekä globaalien kysymysten ja kestävästä kehityksestä kattavampaa käsittelyä. Esitämme, että aihekokonaisuuksia hierarkisoidaan siten, että ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen kasvamisen merkitys korostuvat asetuksen 2§ tavoitteiden mukaisesti. Painotus ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että nämä tavoitteet jäisivät vähemmälle huomiolle muussa opetuksessa. Esitys yhden vuosiviikkotunnin ohjaamisesta aihekokonaisuuksien käsittelyyn 7.-9. vuosiluokilla ei yksin riitä muuttamaan koulun toimintakulttuuria ja sitomaan oppiaineita vahvemmin toisiinsa. Opettajille on tarjottava täydennyskoulutusta sekä riittävästi tukea ja ohjausta aihekokonaisuuksien käsittelyyn.

Lausunnon keskeinen sisältö

- Globaalin oikeudenmukaisuuden kysymykset ovat osa kestävästä kehityksestä käsitettä
- Kansalaisjärjestöt merkittävä yhteistyökumppani aktiivisen kansalaisuuden tukemisessa
- Aihekokonaisuuksien opettamiseen riittävästi ohjausta ja resursseja

Ystävällisin terveisin,

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Timo Lappalainen".

Timo Lappalainen
Toiminnanjohtaja, Kepa ry

Lisätietoja: Järjestökoordinaattori Sanna Rekola, sanna.rekola@kepa.fi, 09 584 23 271